

THËNIE PËR
ADHURIMET E
ZEMRËS

ENIS RAMA

TITULLI:

Thënie për adhurimet e zemrës

AUTOR:

Enis Rama

REDAKTOR:

Lulzim Ymeri

PËRMBAJTJA:

Dashuria për Allahun 8

Shpresa te Allahu 12

Frika nga Allahu 15

Bindja për Allahun 18

Sinqeriteti ndaj Allahut 22

Vërtetësia ndaj Allahut 27

Durimi 31

Falënderimi ndaj Allahut 34

Reflektimi 37

Mbështetja në Allahun 40

Devotshmëria 43

Vetëllogaritja 45

Pendimi 48

Përulësia ndaj Allahut 52

*“Ditën kur nuk do të bëjnë dobi as pasuria e as
fëmijët, përveç atij që vjen tek Allahu me zemër të
pastër.”*

[KUR'AN: ESH-SHU'ARA, 88-89]

HYRJE

I gjithë falënderimi i takon Allahut, Atij që i njeh fshehtësitë e zemrave dhe para të Cilit zbulohet çdo nijet. Prej Tij kërkojmë ndihmë për ta rregulluar brendësinë tonë, dhe prej Tij kërkojmë falje për atë që zemrat tona kanë fshehur e gjymtyrët tona kanë shfaqur. Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi Muhamedin ﷺ, i cili na mësoi se vlera e veprës matet me atë që qëndron në zemër.

Nuk ka çështje më të rëndësishme për robin sesa rregullimi i zemrës së tij. Ajo është vendi i shikimit të Allahut dhe themeli mbi të cilin ngrihen të gjitha veprat. Nëse ajo është e pastër, përmirësohen edhe veprat; nëse ajo prishet, prishet edhe ajo që duket e mirë.

Adhurimet e zemrës janë baza e çdo adhurimi tjetër. Prej tyre lind sinqeriteti që e pastron veprën nga syfaqësia; frika mban larg nga gjynahu; shpresa që e mban në derën e Allahut; dashuria që e bën bindjen të ëmbël; mbështetja që e qetëson në sprovë; pendimi që e kthen pas çdo largimi; përvulësia që e zbukuron qëndrimin; vetëllogaritja që e mban zgjuar; reflektimi që e ushqen me dritë. Pa këto, veprat mbeten trup pa shpirt.

Feja nuk është vetëm fjalë e shqiptuar dhe vepër e dukshme, por gjendje e brendshme që i jep kuptim çdo fjale dhe çdo lëvizjeje. Sa më e gjallë të jetë zemra, aq më e gjallë është feja; sa më e pastër të jetë brendësia, aq më e vlefshme është ajo që del prej saj.

Ky material synon të përmbledhë thënie mbi adhurimet e zemrës që e kthejnë vëmendjen aty ku fillon çdo rregullim: te nijetet, te gjendjet e brendshme, te lidhja me Allahun. Jo për t'i shtuar fjalët, por për ta peshuar zemrën; jo për ta rënduar mendjen, por për ta zgjuar ndërgjegjen; jo për ta zbukuruar dukjen, por për ta përgatitur takimin me Allahun.

Sepse në Ditën kur nuk bën dobi pasuria e as fëmijët, shpëton vetëm ai që vjen me zemër të pastër. Dhe ajo zemër nuk ndërtohet me lëvizje të jashtme, por me adhurime që lindin brenda dhe jetojnë me vërtetësi.

DASHURIA PËR ALLAHUN

Dashuria për Allahun e mban gjallë zemrën e robit. Ajo është ndjenjë e brendshme dhe e fshehtë, që rritet e zvogëlohet si imani. Ajo dallon nga çdo dashuri tjetër, meqë lind nga njohja e Zotit, jo nga ndonjë anim ose arsye njerëzore.

Dashuria për Allahun buron nga imani e bindja për Të dhe i drejtohet vetëm Atij. Ajo ngre robin në shkallën e përruljes dhe të nënshtrimit ndaj Allahut, duke e bërë t'i japë përparësi ndaj çdo dashurie tjetër. Dashuria për Allahun nuk është çast euforie, por një gjendje që ngërthen madhërim dhe ndjekje të pakushtëzuar të urdhreve të Tij.

Dashuria për Allahun është forca lëvizëse e adhurimeve dhe esenca e imanit, forca që largon

mëdyshjet dhe vesveset, që ëmbëlson adhurimet dhe lehtëson sprovat duke jep fuqi për përballimin e tyre. Kjo dashuri nuk shihet me sy, por manifestohet me veprat që rob i bën për ta kënaqur Atë.

Dashuria për Allahun është shtylla e fesë. Ajo zgjon dëshirën për Xhenetin dhe për takimin me Allahun, që shtyn njeriun të adhurojë Allahun dhe të ndjekë pejgamberin ﷺ. Çdo adhurim që nuk ngjyrosset me dashuri për Allahun, mbetet i mangët.

Allahun duhet ta duash për përsosurinë e qenies së Tij dhe emrat e Tij të bukur. Kush e njeh Atë, nuk mund të mos e dojë. Kjo dashuri lind nga njohja e Tij dhe përforcohet nga mirësitë që Ai jep. Dhe askush nuk i bën mirë njeriut si Ai.

Allahu të do, kur ti i bën gjërat që Ai i do, duke e dashur Fjalën e Tij, duke kryer adhurimin e detyrueshëm dhe duke e plotësuar me vepra

vullnetare, duke e përmendur Atë me zemër e me gjuhë dhe duke i dhënë përparësi dëshirës së Tij ndaj dëshirës vetjake. Ai e do zemrën e përlulur që lidhet me Të dhe largon çdo pengesë që e ndan prej Tij.

Shenjat e dashurisë së Allahut për robin janë të qarta: Ndjekja e pejgamberit ﷺ, dëshira për takimin me Të, kënaqësia në shoqërimin me Të, durimi, dhe dashuria për njerëzit e mirë. Maja e këtyre shenjave është dashuria e pakushtëzuar për Allahun, që nuk lidhet me dhëniet në këtë botë.

Allahun duhet ta duash për përsosurinë e qenies së Tij dhe për emrat e Tij të bukur. Kush e njeh Atë me zemër të pastër, nuk mund të mos e dojë.

Dashuria për Allahun forcohet me njohjen e Tij dhe me kujtimin e mirësive që Ai jep, sepse askush nuk i bën mirë njeriut më shumë sesa Zoti i tij.

Dashuria për Allahun fillon me dashurinë për fjalën e Tij. Kushdo që gjen kënaqësi në leximin dhe kuptimin e Kuranit, është në lidhje të mirë me Zotin.

Dashuria për Allahun shfaqet në dëshirën për ta takuar Atë. Takimi yt me Të në këtë botë është namazi. Kushdo që gjen kënaqësi në namaz, është duke u përgatitur për ta parë Atë në Xhenet.

Allahu e do zemrën që lidhet fort me Të dhe heq nga vetja çdo pengesë që e ndan prej Tij.

Dashuria jote për Allahun forcohet, kur ta kujtosh Atë në vetmi dhe atëherë kur të tjerët janë të pavëmendshëm ndaj kujtimit të Tij.

Dashuria e pakushtëzuar për Allahun është maja e konceptit të dashurisë. Kjo dashuri nuk varet nga gjërat që ti merr në këtë botë, por nga lidhja e zemrës me Krijuesin e saj.

SHPRESA TE ALLAHU

Shpresa te Allahu është adhurim që i mban gjallë përpjekjet e robit në rrugën e Tij. Ajo e mëkëmb pas gabimeve, e forcon në sprova dhe e mban të qëndrueshëm në përmirësim.

Shpresa te Allahu ndërtohet mbi tri shtylla: Lidhjen me Të që nuk këputet pas gjynaheve, gëzimin e mirësive të Tij pa mendim të keq për Të, dhe përkushtimin në rrugën e Tij me vepra të mira.

Shpresa është fryt i njohjes së Allahut nëpërmjet emrave të Tij të bukur. Kush njih mëshirën dhe bujarinë e Tij, nuk humb kurrë guximin për t'u kthyer tek Ai.

Shpresa që nuk shoqërohet me vepra të mira, nuk është adhurim, por mashtrim. Vetëm shpresa të cilën e dëshmon përkushtimi e afron robin me Zotin.

Shpresa ushqehet me kujtimin e mirësive të Allahut në të kaluarën, me vlerësimin e mirësive të së sotmes dhe me besimin në premtimet e Tij për të ardhmen.

Kujtimi i mirësive të Zotit qetëson zemrën dhe forcon lidhjen me Të. Kush njeh mirësitë e Allahut, nuk dëshpërohet kurrë.

Shpresa e sinqertë motivon robin që të jetë i zellshëm në adhurim dhe të kërkojë kënaqësinë e Zotit para çdo kënaqësie tjetër të kësaj bote.

Shpresa e vërtetë e bën robin të heqë dorë nga kënaqësitë kalimtare për shpërblimin e përhershëm dhe ia mbush zemrën me mall për takimin me Allahun.

Shpresa te Allahu shtyn robin të shtojë adhurimin, duke e bërë të përjetojë kënaqësinë e kryerjes së adhurimeve sikur të ishte hera e parë.

Shpresa nxit zemrën për t'u mbështetur vetëm në Allahun dhe për të kërkuar ndihmën vetëm prej Tij.

Shpresa e drejtë ruan zemrën nga humbja e besimit në mëshirën e Zotit.

Shpresa e vërtetë buron nga dashuria për Zotin dhe përlësia ndaj Tij. Zemra që e do Zotin dhe njeh mangësinë e vet, nuk var shpresat për shpëtim të diçka tjetër veç faljes nga Ai.

Shpresa te Allahu është litari që nuk këputet kurrë përderisa robi i kthehet Atij me pendim e kërkim të faljes.

Shpresa dhe frika janë dy adhurime që bashkëveprojnë në zemrën e besimtarit. Shpresa e afron te mëshira e Zotit, frika e ruan nga gjynahet.

FRIKA NGA ALLAHU

Frika nga Allahu është një nga adhurimet më madhështore të zemrës dhe pasqyrim i besimit të drejtë në Të. Ajo është një dritë që nuk lë robin të harrojë Zotin dhe ta teprojë.

Frika nga Allahu nuk nënkupton tmerrim a panik. Kjo frikë nuk bie ndesh me shpresën te Ai, por e plotëson dhe e përforcon atë.

Frika nga Allahu nuk është imagjinare. Ajo vjen nga njohja e madhësisë së Tij, njohja e pasojave të mëkatimit dhe vetëdija për brishtësinë njerëzore.

Frika nga Allahu ushqehet me njohjen e madhësisë së Tij dhe të emrave/cilësive të Tij, me përsiatjen e fjalëve të Tij dhe me kujtimin e shembullit të pejgamberit ﷺ.

Frika nga Allahu largon zilinë dhe urrejtjen nga zemra. Kushdo që beson në drejtësinë e Zotit, pajtohet me shpërndarjen e Tij të mirësive në mesin e robërve.

Frika nga Allahu shtohet me reflektimin për fatin tënd në botën tjetër dhe me shoqërinë që të kujton Allahun dhe të largon shkujdesjen nga zemra.

Frika nga Allahu degëzohet në frikë të obligueshme, që të ndihmon në kryerjen e detyrave dhe të largon nga të ndaluarat, dhe frikë të rekomanduar, që të shtyn të bësh adhurime vullnetare.

Frika më e lartë nga Allahu vjen nga njohja e plotfuqisë së Tij dhe e dobësisë së njeriut. Kjo gjendje ruan lidhjen me Zotin duke ndjell frikën nga prishja e saj.

Frika nga ndëshkimi i Allahut e mban robin larg gjynaheve duke ia kujtuar pasojat e tyre.

Frika nga Allahu, duke ia mbajtur zemrën të zgjuar, ia frenon robit epshet dhe ia trazon kënaqësitë e haramit.

Frika e vërtetë nga Allahu i ngjall robit ndjesinë e përcjelljes nga Zoti (el-Murakabeh), e shtyn të llogarisë vetveten (el-Muhaasebeh) dhe të bëjë përpjekje të pandërprerë për ta adhuruar Atë (el-Muxhahedeh).

Frika nga Allahu e ruan zemrën nga mashtrimi me punët e mira, duke mos lejuar robin të mburret me devotshmërinë e tij, duke ia kujtuar se çdo mirësi e tij është dhuratë prej Allahut.

Frika nga Allahu manifestohet në formën e frikës nga zhbërja e pendimit, nga çoroditja prej mirësive që i gëzon, nga përfundimi i keq, nga sprova e varrit, nga zbulimi i të fshehtave (gjynaheve) dhe nga zhvillimet e botës tjetër.

Frikë e mangët nga Allahu është e paqëndrueshme; sa vjen e ikën. Në anën tjetër, frika e qortueshme nga Allahu dëshpëron robin dhe e pengon nga adhurimi.

BINDJA PËR ALLAHUN

Bindja është maja e adhurimit të zemrës ashtu siç
ihsani (përkryerja) është maja e adhurimit të
gjymtyrëve. Ajo është siguria që dallon një
zemër të gjallë nga një zemër që bredh në
dyshime e pasiguri.

Dija që nuk kthehet në bindje, nuk qetëson
zemrën që beson. Dija e kthyer në bindje,
gjallëron besimin dhe qetëson zemrën duke e
bërë të shohë me “sytë” e saj.

Dija e bindjes (ilmul-jekin) mbush zemrën me
siguri të plotë për të vërtetën dhe e mbron nga
çdo dyshim. Kjo zemër, për shkak të sigurisë që
gëzon, nuk rrezikohet nga asgjë.

Shikimi i bindjes (ajnul-jekin) është shkalla ku
robi, me sytë e zemrës, fillon t’i shohë të vërtetat

e Zotit sikur t'i kishte para vetes dhe t'i shihte me sytë fizikë. Këtu zemra sheh me bindje atë që sytë fizikë nuk e shohin.

Njëmendësia e bindjes (hakul-jekin) është shkalla ku robi jo vetëm që e sheh, por edhe shijon dhe “prek” realitetin e besimit. Kjo është shkalla ku adhurimi bëhet më i dëshiruar se çdo rehati ndërsa zemra shijon mirësinë e mbështetjes në Allahun.

Bindja për Allahun është themeli i pendimit të sinqertë, që siguron robin se mëshira e Allahut është më e madhe se çdo gjynah.

Në kohë sprovash, bindja është forca që ruan zemrën nga dëshpërimi duke e mbajtur të lidhur me Allahun.

Bindja për Allahun nuk e lë robin të bjerë në varësi nga krijesat, duke ruajtur kështu parimet dhe vlerat e tij si në skamje, si në kamje. Për më shumë, kjo bindje mëson robin të mos ia

atribuojë vetes suksesin, por të falënderojë Allahun për çdo mirësi.

Bindja për Allahun e bën zemrën të përfitojë nga argumentet e Allahut dhe të kërkojë afërsinë me Të. Kur mungon kjo bindje, këto argumente kalohen pa përfituar prej tyre.

Bindja e vërtetë lind atëherë kur zemra ndjek atë që kërkon Zoti, si Ibrahim që arriti bindjen në besim me dëgjueshmëri të plotë ndaj Tij.

Allahu i bën udhërrëfyes në fe ata që bashkojnë bindjen me durimin. Me bindje njihet e vërteta, ndërsa me durim qëndrohet në rrugën e të vërtetës.

Durimi pa bindje për Allahun, është durim i pafrytshëm. Bindja për Allahun mundëson durimin e vullnetshëm, duke i sjell zemrës qetësinë dhe kënaqjen me caktimin e Allahut.

Bindja për Allahun nuk arrihet me dy a tri përpjekje, por me një rrugëtim të gjatë përpjekjesh në të cilin zemra vazhdimisht ushqehet me bindje, derisa të përjetojë kënaqësinë që nuk mund të përjetohet ndryshe veçse në afërsi të Allahut.

Bindja e vërtetë për Allahun e bën zemrën të përmallohet për namazin si për të dashurin, duke qenë se ajo tash shijon afërsinë me Të.

SINQERITETI NDAJ ALLAHUT

Sinqeriteti ndaj Allahut është kushti i çdo adhurimi. Robi duhet të synojë vetëm kënaqësinë e Allahut, të heqë çdo njollë nga vepra, ta kullojë para se t'ia dorëzojë Atij.

Dituria është e dobishme vetëm atëherë kur kalon në vepër dhe vepra merr vlerë vetëm atëherë kur shoqërohet me sinqeritet ndaj Allahut.

Mundi i robit shkon huq pa sinqeritet ndaj Allahut, sepse Ai pranon vetëm atë që bëhet për Të.

Vepra pa sinqeritet është si një trup pa shpirt. Ajo mund të duket e madhe në sytë e njerëzve, por pa rëndësi në peshoren e Allahut.

Është e drejtë e Allahut që robi t’ia dorëzojë veprën të sinqertë vetëm për Të, të bërë sipas udhëzimit të Tij.

Ruajtja e sinqeritetit kërkon kujdes të vazhdueshëm. Robi duhet të mbajë të pastër nijetin duke larguar vazhdimisht çdo qëllim tjetër përveç kënaqësisë së Allahut.

Sinqeriteti të bën të vlerësosh kryerjen e çdo adhurimi si dhuratë nga Allahu dhe çdo mundësi të kryerjes si nder prej Tij.

Sinqeriteti ndaj Allahut forcohet me njohjen e madhësisë së Tij. Sa më thellë ta njohësh Atë, aq më pak vend mbetet në zemër për kënaqësinë e të tjerëve.

Kur sinqeriteti ndaj Allahut është i plotë, zemra nuk sheh (llogaritë) më njerëzit e as veprën e vet, por sheh vetëm madhësitinë e Allahut dhe mangësinë e vet përballë Tij.

Sinqeriteti ndaj Allahut është rruga e sigurt dhe shkaku i shpëtimit në Ahiret. Allahu pranon çdo vepër të sinqertë.

Ëmbëlsia e frytit të sinqeritetit shijohet edhe në këtë botë, ndërsa përjetimi i plotë i saj realizohet në botën tjetër, kur veprat pranohen dhe njeriu hyn në Xhenet.

Sinqeriteti është arma e besimtarit në sprova. Me të Allahu shpëton robin, kur çdo mjet tjetër dështon.

Kur Allahu do ta shpëtojë një rob, e bën të sinqertë. Sepse sinqeriteti ruan robin edhe nga gjërat që ai i mendon si të mira për veten.

Vlera e një vepre matet me sinqeritetin për të. Sa më e çiltër të jetë zemra, aq më i madh është shpërblimi.

Nëse një vepër e mirë mund të fshihet, kjo është më e vlefshme sesa publikimi i saj. Veprat më të

dashura për Allahun janë ato, që nuk i sheh askush tjetër përveç Tij.

Megjithatë, sinqeriteti ndaj Allahut qëndron në pastërtinë e qëllimit, jo në fshehjen e çdo vepre nga njerëzit. Ka adhurime që duhen kryer publikisht dhe vlejnë vetëm nëse bëhen për Allahun.

Sinqeriteti ndaj Allahut mësohet nga shembulli i pejgamberit ﷺ dhe i njerëzve të mirë. Ata punuan për Zotin pa kërkuar lavdërim nga njerëzit dhe me këtë përlësi na mësojnë si arrihet pastërtia e qëllimit.

Sinqeriteti ndaj Allahut ruan vazhdimësinë e veprimit. Kushdo që nis një veprim të mirë për Allahun, nuk ndalet në mungesë të lavdërimit, nga kritikë ose nga rrethanat e papërshtatshme. I këtillë vepron për të Gjallin që nuk vdes.

Sinqeriteti ndaj Allahut vulos përfundimin e mirë të robit në këtë jetë, duke e mbrojtur nga rrëshqitja në momentet e vdekjes.

Kushdo që punon për kënaqësinë e njerëzve, lodhet kot; kushdo që kërkon kënaqësinë e Allahut, fiton edhe respektin e njerëzve pa e kërkuar.

Nuk ka forcë që dëbon dyfytyrësinë më shumë sesa sinqeriteti ndaj Allahut. Sa më i fuqishëm të jetë sinqeriteti, aq më pak vend në zemër i mbetet dyfytyrësisë.

VËRTETËSIA NDAJ ALLAHUT

Vërtetësia është shtylla e adhurimeve. Ajo i mban dhe i fuqizon ato, që të jenë vetëm për Allahun.

Kur robi është i vërtetë, Allahu ia hap rrugët e bamirësisë dhe e bën që të mos i shohë pengesat ose ia lehtëson ato. Kur mungon vërtetësia, zemra mbetet në mëdyshje dhe sheh pengesa që s'ekzistojnë realisht.

Pas peygamberllëkut, vërtetësia është grada më e lartë që mund ta arrijë robi.

Vërtetësia përcakton fundin e sprovës. Kushdo që ka vërtetësi, kalon sprovën me sukses.

Mungesa e vërtetësisë sjell humbje të bereqetit në tregti dhe në shumë punë të tjera.

Vërtetësia manifestohet në fjalën e drejtë, në përputhjen e veprave me fjalët, dhe në saktësinë e udhëzimit fetar.

Vërtetësia njëson të brendshmen e robit me të jashtmen e tij, duke bërë që ai të jetojë një jetë të vërtetë.

Vërtetësia fillon me bindjen se Allahu di çdo gjë për ty. Kushdo që ndien mbikëqyrjen e Tij, nuk mund të jetë i pavërtetë.

Lute Allahun që të të mbajë të vërtetë në çdo rrethanë, sepse vetëm Ai i mundëson njeriut të hyjë dhe të dalë me vërtetësi nga çdo situatë.

Vërtetësia në vendimmarrje dhe në zbatimin e saj e dallon robin e vërtetë. Allahu e trajton me përkrahje dhe mirësi të veçantë këdo që ia dëshmon Atij se e ka seriozisht.

Vërtetësia pastron besimin nga ndotja e hipokrizisë dhe mbron zemrën nga sëmundjet që dobësojnë imanin.

Sa më e madhe që është vërtetësia e robit, aq më e madhe është edhe gatishmëria e tij për sakrificë. Kushdo që e ka përnjëmend, lë luksin e rehatisë për të vepruar për Allahun.

Edhe pendimi kërkon vërtetësi, sepse vetëm me fuqinë e vërtetësisë kompensohen ngecjet e punëve të mira.

Mendja e shëndoshë shtyn njeriun drejt vërtetësisë, sepse arsyeja e pastër njerëzore dallon të dobishmen nga mashtrimi dhe epshi.

Robi vazhdon të tregohet i vërtetë, derisa të emërtohet i tillë te Allahu. Po ashtu, ai mund të vazhdojë të gënjejë, derisa të emërtohet gënjeshtar te Allahu.

Qetësia shpirtërore është shenja e një robi të vërtetë. Vërtetësia e brendshme pasqyrohet në fytyrë, në fjalë dhe në sjellje.

Robi i vërtetë nuk mban zili e urrejtje. Sepse vërtetësia e mëson të merret me punët e veta dhe të mbajë zemrën të pastër.

Robi i vërtetë ruan kohën, sepse e di se ajo nuk kthehet. Në kontrast me këtë, ai që nuk e ka përnjëmend, ka kohë për gjithçka.

Robi i vërtetë nuk rri rehat para së keqes. Vërtetësia e bën të ndiejë dhimbje për gjendjen e njerëzve dhe të kërkojë përmirësim me çdo mënyrë të mundshme.

Robi i vërtetë e pranon të vërtetën prej kujtdo, sepse qëllimi i tij është e vërteta, jo ai që e thotë atë.

Robi i vërtetë nuk ndikohet nga rrethi i keq. Vërtetësia e ruan atë nga dyshimi në fe dhe i jep qetësi e liri shpirtërore.

DURIMI

Kryerja e obligimit ndaj Allahut mundësohet duke ushtruar durim në tri faza: para veprimit për ta pastruar nijetin, gjatë veprimit për ta zbatuar si duhet, dhe pas veprimit për ta ruajtur nga lëvdatat e përfitimet e kësaj bote.

Durimi në braktisjen e gjynaheve kërkon nijet për Allahun, largim nga rrethanat që nxisin gjynahet, qëndrueshmëri derisa t’ia dalësh mbanë në këtë, mirëkuptim për ata që ende nuk kanë arritur t’i lënë gjynahet dhe ruajtje nga vetëpëlqimi pas suksesit.

Durimi në sprova nënkupton përmbajtje të zemrës nga dëshpërimi, përmbajtje të gjuhës nga fjalët e gabuara dhe përmbajtje të gjymtyrëve nga veprimet e pavenda, me shpresë se Allahu dhe mendim të mirë për Të në çdo gjendje.

Pa durim nuk ka as falje, as bujari, as butësi, as guxim. Realizimi i këtyre vlerave njerëzore varet nga durimi.

Si bën të humbësh Allahun duke mos bërë durim, kurse Ai thotë se është me të duruarit!

Durimi është shenjë burrërie, jo shenjë frike. Faljen dhe përmbajtjen, krahas mundësisë për hakmarrje, Allahu e quan virtyt të lartë.

Allahu e ka bërë durimin kusht për ndikimin e mësimëve. Sikur Jusufi (alejhi selam) të dilte nga burgu më herët, nuk do të mësonte aq sa mësoi. Urtësitë zbulohen në fazën pas durimit.

Allahu, i Cili cakton sprovat, na mëson se ndihma arrihet me durim dhe me namaz. Kësisoj robi përballon sfidat dhe vështirësitë e kësaj bote.

Dija nuk arrihet pa durim. Ngutja në mësim e lë njeriun të mangët në formim dhe të vetëmashtruar.

Ai që mëson të tjerët, duhet të bëjë durim ndaj paditurisë së tyre. Çdo çast i kaluar në mësim, është shpërblim dhe mjet pastrimi për zemrën.

Përmirësimi i vetes nuk arrihet pa dije e pa durim. Rugëtimi i përmirësimit përfundon vetëm atëherë kur njeriu të hyjë në Xhenet.

Raporti i mirë me njerëz kërkon durim, meqë askush nuk është i përkryer. Vetëm me durim mbahen marrëdhëniet e qëndrueshme në familje e shoqëri.

Kushdo që kupton se çdo gjë që e ka është e Allahut, duron pa ankesë, kur sprovohet. Sepse Ai nuk ta merr një mirësi për të të dëmtuar, por për të të dhënë më mirë.

FALËNDERIMI NDAJ ALLAHUT

Falënderimi nuk është thjesht lavdërim me gjuhë, por njohje me zemër dhe nënshtrim me gjymtyrë. Zemra dëshmon se Dhuruesi është Allahu, gjuha e madhëron Atë, ndërsa gjymtyrët shfrytëzojnë mirësinë në bindje ndaj Tij, jo në atë që e hidhëron Atë.

Jeta e robit është njëra prej dy gjendjeve: ose sprovohet dhe duron, ose i jepet mirësi dhe falënderon. Kushdo që zbaton këto dy adhurime, qëndron në rrugën e drejtë.

Falënderimi praktik është të kthesh mirësinë që ke në lehtësim për të tjerët. Dija, pasuria dhe përvoja marrin vlerë vetëm atëherë kur vihen në dobi të të tjerëve.

Shkalla e robërisë ndaj Allahut matet me falënderim. Pejgamberët u cilësuan si “robër falënderues” dhe i Dërguari ﷺ ia kushtoi veten adhurimit në shenjë falënderimi ndaj Allahut.

Falënderimi është litari i shpëtimit dhe shkaku i ruajtjes së mirësive. Me të fitohet kënaqësia e Allahut dhe largohet ndëshkimi. Falënderimi i takon së pari Allahut, pastaj atyre që Ai i bëri shkak të së mirës.

Falënderimi fillon me njohjen e mirësisë dhe vlerësimin e saj si dhuratë nga Dhuruesi. Kushdo që nuk ia njeh vlerën e vërtetë mirësisë, e zbeh në zemrën e vet ndjesinë e madhështisë së Allahut dhe ia mbyll vetes derën e falënderimit për të.

Kur falënderimi funksionon si duhet, ta shton dashurinë për Allahun dhe e bën gjuhën të pohojë se çdo e mirë vjen prej Tij, jo prej teje.

Çdo mirësi është provë. Nëse e përdor sipas dëshirës së Dhuruesit, bëhet shkak kënaqësie; nëse e përdor në kundërshtim ndaj Tij, e njëjta mirësi kthehet në dënim.

Falënderues bëhesh, kur njeh mirësinë dhe e përdor ashtu siç Allahu kërkon prej teje, përndryshe do të japësh llogari për mënyrën si e ke fituar dhe si e ke përdorur.

Shiko atë që ka më pak se ti, që të mbetesh falënderues. Kushdo që kthen shikimin nga ata që kanë më shumë, hap derën e ankesës dhe humb shijimin e mirësisë që e ka.

Falënderimi ndaj Allahut nuk plotësohet pa falënderim ndaj njerëzve. Kushdo që kthen të mirën me të mirë ose me lutje për atë që i bën mirë, e rrënjos falënderimin në zemër dhe e ruan atë nga mosmirënjohja.

REFLEKTIMI

Reflektimi udhëzon zemrën nëpërmjet mendjes, duke shndërruar kështu njohjen në adhurim.

Mjerë për atë që lexon fjalën e Allahut pa reflektuar për të! Pa u thelluar në kuptimet kuranore, zemra nuk ndien madhështinë e Allahut dhe dija nuk sjell përmirësim.

Tregimet e Kuranit nuk janë vetëm për t'u lexuar; për porositë e tyre duhet reflektuar. Kushdo që i lexon pa menduar, humb mësimet që i duhen për udhëzim në këtë botë dhe në tjetrën.

Feja nuk pranon të trajtohet sipërfaqësisht. Kushdo që nuk reflekton për mësimet e saj dhe ndalet te ajo çfarë thonë mosbesuesit për të, lehtë manipulohet dhe humb të vërtetën që e ka përpara.

Reflektimi është dritarja e mendjes dhe e zemrës, që drejton njeriun të mendojë për atë që i përket dhe ta ndreqë veten nga brenda. Mendimet janë fillimi i çdo pune dhe rrënja e çdo gjendje.

Reflektimi përcakton vlerën e sasisë. Dy rekate namaz me përqendrim vlejnë më shumë se dhjetë pa përqendrim. Pesha e adhurimit nuk matet me sasinë e veprimit adhurues, por me përfshirjen e zemrës në të.

Shiko krijesat e Allahut, sepse ky reflektim ushqen madhështinë e Allahut në zemër dhe përmirëson cilësinë e adhurimit.

Reflekto për Ahiretin dhe për dynjanë se çfarë të kërkosht e si ta arrish, çfarë të shmangësh e nga çfarë të ruhesh. Të menduarit për atë që të përket është ilaçi më i efektshëm i përmirësimit.

Reflektimi të shëron nga paragjykimi dhe të nxitë mendim të ndershëm; të çliron nga zhurma e fjalëve dhe të udhëzon drejt përmirësimit.

Reflektimi i drejtë të shton dashurinë për Allahun dhe të shtyn drejt veprave të mira. Kushdo që mendon për pasojat e së keqes, largohet prej saj.

Reflektimi të shton frikën nga Allahu. Sa më shumë të mendosh për realitetin e Tij dhe për qëndrimin para Tij, aq më e gjallë bëhet ndjesia e përgjegjësisë në zemër.

Veçimi për të reflektuar është shenjë e gjallërisë së zemrës. Një mendim i thellë për qëndrimin para Allahut të sjellë dobi më të madhe se shumë fjalë e vepra pa përjetim.

Reflekto për Zjarrin që nuk ka fund dhe për Xhenetin me hije të pemëve që s'i kalon as për njëqind vjet kalërim. Ky reflektim të largon nga harami dhe të nxit të garosh për shpërblime.

Reflekto për atë sesi nga jeta të kanë mbetur vetëm pak vite efektive. Mos nënvlerëso as një gjysmë ore adhurim të natës, se kjo mjafton për të hyrë në tregtinë e Xhenetit.

MBËSHTETJA NË ALLAHUN

Mbështetja në Allahun është gjendje e zemrës, që lind nga njohja e Tij si i Vetmi që krijon dhe jep dobi, krahas dorëzimit ndaj Tij pas zbatimit të shkaqeve.

Forca e besimit matet me mbështetjen në Allahun. Sa më e qëndrueshme që është mbështetja në Allahun, aq më i shëndoshë është imani.

Mbështetja në Allahun është edhe mirënjohje për udhëzimin që Ai të jep. Sepse, kur robi mbështetet në Allahun, Ai e udhëzon për të folurit e për veprat e mira dhe për rrugën që duhet ndjekur.

Duaja pa mbështetje në Allahun është si letër pa adresë. Lutja jote merr përgjigjen sipas urtësisë

së Tij vetëm atëherë kur ti i dorëzohesh Allahut duke u mbështetur në Të.

Mbështetja e vërtetë në Allahun lind nga njohja e Tij. Sa më shumë ta njohësh Allahun, aq më reale bëhet mbështetja.

Tevekuli lind nga teuhidi, sepse vetëm njësimi i Allahut sjell dorëzim të plotë, çka përbën thelbin e besimit.

Kush e kupton drejt mbështetjen në Allahun, gjen forcë për të përmirësuar veten dhe realitetin përreth, sepse tevekuli nënkupton veprim, jo shpresë pa veprim.

Mbështetja në Allahun (tevekuli) nuk përjashton marrjen e shkaqeve. Tevekuli nuk është braktisje e përpjekjes, por dorëzim i çështjes te Allahu pas dhënies së mundit të bazuar në dije.

Shkak i vlefshëm është ai, që e ka ligjësuar Allahu ose e ka vërtetuar përvoja. Çfarëdo “shkaku” që

nuk del prej këtyre dy burimeve, është vetëm besëtytni dhe mashtrim i mendjes njerëzore.

Shkaqet janë mjete që duhet përdorur patjetër, por zemra nuk duhet të mbështetet në to. Sepse dobëtë vijnë vetëm nga Allahu dhe shkaqet funksionojnë vetëm me lejen e Tij.

Mbështetjen në Allahun e pengon mosnjohja e Tij, vetëpëlqimi, varësia nga njerëzit dhe dashuria e tepruar për këtë botë.

Kur ti ia dorëzon punën Allahut dhe mbështetesh në Të, gjen qetësi. Kjo sepse ose do të ndodhë ajo që ti kërkon, ose ajo që është më e mirë për ty.

Mbështetja në Allahun i jep zemrës guxim dhe siguri, e mbron nga shejtani, nga shiri e mësyshi.

Realizimi i plotë i tevekulit sjell shpërblimin më të lartë, hyrjen në Xhenet pa llogaridhënie.

DEVOTSHMËRIA

Devotshmëria është frika nga Allahu në zemrën tënde, që të mban larg asaj që të largon prej Tij dhe të afron ndaj asaj që të afron tek Ai.

Adhurimi i jep kuptim jetës, ndërsa devotshmëria i jep kuptim adhurimit. Aq sa ka devotshmëri në adhurim, aq ka gjallëri në të.

Devotshmëria ka qenë porosia e përbashkët e të gjithë pejgamberëve.

Qëllimi i çdo adhurimi për të cilin urdhëroi Allahu dhe i çdo rruge që Ai tregoi është një — arritja e devotshmërisë.

Kushdo që realizon devotshmërinë, bëhet i dashur i Allahut. Sepse afërsia ndaj Allahut fitohet me frikë ndaj Tij, me bindje për Të dhe me pastrim të zemrës.

Devotshmëria nënkupton të ruhesh nga gjynahet ashtu siç ruhesh nga viruset/bakteret — duke i njohur, duke i shmangur, duke mos iu afruar.

Devotshmëri është të largohesh nga harami dhe nga ajo që të çon tek ai me kujdesin e të sinqertëve që kërkojnë vetëm atë që u sjell dobi para Allahut.

VETËLLOGARITJA

Vetëllogaritje është të shikosh çdo ditë librin e veprave tua dhe, bazuar në llogaritjen e gjendjes që sheh, të veprosh atë që është e mirë dhe të heqësh dorë nga ajo që të dëmton para se të dalësh nga kjo botë.

Vetëllogaritja fillon, kur robi sheh librin e vet me zemër të ndërgjegjshme dhe mendje të kthjellët, duke e pastruar sot nga ato që nesër do ta turpëronin para Allahut.

Robi nuk mund të shpëtojë pa gabuar. Por, kushdo që e llogarit veten dhe përmirësohet sa është gjallë, do të takojë Allahun me faqe të bardhë.

Vetëllogaritja ta ngjallë turpin ndaj Allahut. Sa më shumë t'i njohësh mirësitë e Tij, aq më pak do të lavdërohesh për të mirat që bën dhe aq më

shumë do të turpëroresh për gabimet që përsërit.

Vetëllogaritja është përgatitja e sigurt për takimin me Allahun. Mënyra si do t'i dalësh përpara Atij varet nga mënyra si e merr veten në llogari në këtë botë.

Vetëllogaritja nuk mund të bëhet pa njohjen e mirësive të Allahut dhe të obligimeve ndaj Tij. Vetëm atëherë kur dija ndriçon llogarinë robi sheh ku qëndron dhe çfarë duhet të përmirësojë.

Vetëllogaritja e saktë të bën ta shohësh veten gjithmonë të mangët në adhurim. Kujt i pëlqen vetvetja, i ndalet përmirësimi.

Mirësi është ajo, që të afron me Allahun dhe të bën të dobishëm për të tjerët. Çdo dhunti që të largon prej Tij dhe ta forcon egon, është një fatkeqësi e fshehur.

Vetëllogaritja të mëson të dallos atë që Allahu ta ka bërë obligim nga ajo që lind nga tekat e tua, duke të

ta mundësuar kështu një adhurim të pastër vetëm për Të.

Mos lavdëro adhurimin tënd para njerëzve dhe mos nënçmo të tjerët, sepse do të sprovohesh me të njëjtat mangësi.

Pa mirësjellje vetëllogaritja mbetet e mangët. Kërko falje, kur të gabosh, sepse kjo është njerëzi, jo dobësi.

Vetëllogaritja është rruga e besimtarit. Para veprimit, ajo e siguron për pastërtinë e qëllimit. Gjatë veprimit, ia ruan sinqeritetin. Pas veprimit, kërkon ndonjë mangësi në të, që vepra të e jetë e pranueshme te Allahu.

Vetëllogaritja aktivizohet atëherë kur robi i bindet Allahut duke mbikëqyrur veten në çdo hap, duke ndëshkuar veten atëherë kur gabon, duke e shtyrë veten të përpiqet vazhdimisht për t'u përmirësuar dhe për të qëndruar larg vetëpëlqimit.

Vetëllogaritja të mëson vlerën e kohës, që të mos e humbësh në gjëra pa dobi.

PENDIMI

Pendimi nuk është heqje dorë vetëm nga disa gjynahe, por një shtegtim i gjatë drejt Allahut, duke hequr dorë nga gjithçka që Ai nuk do dhe duke u munduar të bësh atë çfarë Ai pëlqen.

Dashuria e Allahut fitohet me pendim të sinqertë. Sekreti i suksesit të Sahabëve qëndronte në fuqinë e pendimit të tyre. Veprave të tyre ua rriste vlerën pastërtia e zemrës dhe thellësia e pendimit.

Pendimi thyen errësirën e gjynaheve, ndriçon zemrën dhe i hap njeriut shtegun drejt Allahut. Sa më i sinqertë pendimi, aq më e lehtë ecja drejt Allahut.

Pendimi përcakton mënyrën e jetës. Kushdo që i kthehet Allahut me kërkim të faljes dhe pendim të sinqertë, gjen qetësi e lumturi në këtë botë para se ta takojë Atë në botën tjetër.

Thirrja e Allahut për pendim u drejtohet të gjithë besimtarëve pa përjashtim. Robi duhet të pendohet edhe për mangësitë në falënderimin dhe adhurimin që i ofron Allahut.

Pendimi është dëlirje nga padrejtësia dhe rruga drejt shpëtimit. Kushdo që nuk pendohet, i bën padrejtësi vetvetes.

Pendimi është “litari” që Allahu ia zgjat robit, kur ai humb. Kushdo që kapet pas tij, shpëton; kushdo që nuk kapet pas tij, mbetet i humbur.

Pendimi i vërtetë fillon, kur njeriu nis të reflektojë përse bëri gjynahun, të ndiejë keqardhje për kënaqësinë që gjeti në të dhe të kuptojë se çdo përsëritje e gjynahut është largim nga mbrojtja dhe kujdesi i Allahut.

Pendimi i vërtetë fillon me lënien e menjëhershme të gjynahut, gjallërohet me keqardhjen që buron nga njohja e Allahut dhe e

vetvetes dhe me qëndrueshmërinë për moskthim në gjynah me dashuri e durim për Të.

Pendimi nuk bëhet i plotë, derisa zemra të shkëputet tërësisht nga gjynahu. Sepse (kujtimi) lidhja me gjynahun pengon lidhjen me Allahun, duke mbajtur shpirtin të robëruar nga e kaluara.

Harro gjynahun, kur harrimi të afron te Allahu, dhe kujtoje vetëm atëherë kur kujtimi të mbron nga vetëpëlqimi. Kujtimi që ta kthen ndjenjën e fajit pa të sjellë ndonjë dobi, është grackë e shejtanit.

Nëse nuk gjen kënaqësi në adhurim, do ta kërkosh në gjynah. Andaj mbush kohën tënde me vepra të dobishme, sepse shejtanit i vjen vështirë të ndjekë njeriun që angazhohet vazhdimisht në mirësi.

Mos u mashtro nga mbulimi i të metave dhe vazhdimësia e begative, sepse ato nuk janë shenjë e sigurt e dashurisë së Allahut për ty, por afat për të parë nëse do të pendohesh pa u goditur.

Pendimi që ndërtohet mbi keqardhje për gjynahun dhe vendosmëri për të mos iu kthyer, çon robin drejt kënaqësisë së Allahut dhe e ruan nga rikthimi në gjynah.

PËRULËSIA NDAJ ALLAHUT

Përulësia është gjendje e zemrës, që lind nga njohja e madhësisë së Allahut dhe nga ndjenja e afërsisë me Të; një qetësi që buron nga dashuria dhe madhërimi, jo nga frika.

Përulësia nuk është përkulje e trupit, por përkulje e zemrës që ndien madhësinë e Allahut në adhurim.

Kushdo që njeh Zotin, e njeh edhe veten. Sa më thellë ta njohësh Allahun, aq më qartë e kupton vogëlsinë dhe vendin tënd përpara Tij.

Përulësia nuk është në dukje, por në gjendjen e zemrës. Nëse zemra është e hutuar, përkulja e trupit nuk ka vlerë përpara Allahut.

Zemra nuk arrin përulësinë, derisa të çlirohet nga lakmia dhe nga shpresat e gjata që e lidhin me dynjanë.

Kujtimi i vdekjes dhe përfytyrimi i Ditës së Gjykimit thyen mendjemadhësinë dhe i sjell zemrës përulësinë e vërtetë.

Përulësia është fillimi i çdo afrimi me Allahun. Kushdo që s’e ndien, adhuron me trup, por jo edhe me zemër.

Përulësia është dritë që Allahu vendos në zemrën e robit, kur ajo çlirohet nga zhurmat e dynjasë dhe gjen prehje në përmendjen e Tij.

Ka përulësi të vërtetë dhe përulësi të rreme. E vërteta lind nga njohja e Allahut dhe shoqërimi me Të, ndërsa e rremja buron nga dëshira për t’u parë nga njerëzit.

Përlësia nuk gjendet në zhurmë e lëvizje të tepërta. Ajo lind në heshtje dhe në qetësi, sepse, kur gjuha dhe mendja zhurmojnë, zemra humb përqendrimin të Allahu.

Kushdo që përkulet për Allahun, Allahu e lartëson dhe e nderon me afërsinë e Tij.

Sa më shumë që robi ta njohë Allahun, aq më shumë përulet zemra e tij. Dija që nuk përul zemrën, është dritë që s'ka hyrë ende në të.

Përlësia e vërtetë shfaqet në sjellje, jo në fjalë. Kushdo që i përulet Allahut, është i butë me njerëzit dhe i kujdesshëm në veprimet e veta.

Përlësia është shenjë e pranimit të robit nga Allahu. Zemra që përulet sinqerisht në adhurim, e ndien afërsinë dhe kujdesin e Tij.

TITULLI:
THËNIE PËR ADHURIMET E ZEMRËS

AUTOR:
Enis Rama